

Handläggare
Mats Sylwan
Telefon: 508 31 928**Till**
Kulturnämnden
2013-12-17
Nr 13

Positionspapper för kulturnämndens EU-samarbete

Förslag till beslut

Kulturnämnden fastställer förslaget till EU-positions-papper att gälla tills annat fastslås.

Sammanfattning

Kulturnämnden har tillsammans med andra nämnder och styrelser i Stockholms stad fått i uppdrag att utarbeta ett positions-papper för samarbetet med EU. Dokumentet ska redovisa hur EU påverkar kulturnämndens verksamheter och hur nämnden avser att arbeta för Stockholms stads intressen i EU-samarbetet på strategisk nivå.

Nämndens påverkansarbete gentemot EU ska följa de principer som slås fast i stadens övergripande positions-papper. Arbetet ska motverka inskränkningar av den kommunala kulturpolitiska kompetensen men även uppmuntra deltagande i det europeiska kultursamarbetet på verksamhetsnivå.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet föreslår i sitt gemensamma förslag följande utgångspunkter för kulturnämndens EU-policyarbete:

- Bevakning av kulturpolitiska frågor inom EU och förslag/beslut som inkräktar på subsidiaritetsprincipen.
- Strategiskt påverkansarbete och kunskapsinhämtning genom aktivt deltagande i EU-samarbeten, internationella organisationer och nätverk.
- Samarbetet ska ge mångsidiga kulturupplevelser till stockholmarna.
- Positionering av Stockholm som en ledande kulturstad i Europa.

Berit Svedberg
KulturdirektörLennart Ploom
Stadsarkivarie

Underlag för beslut

Policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna – positionspapper om EU, staden och stockholmarna, utl. 2013:39, beslutad av kommunfullmäktige den 29 april 2013.

UTLÅTANDE

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom kulturförvaltningens strategiska stab i samråd med berörda avdelningar samt Stadsarkivet. Ärendet har stämts av löpande med stadsledningskontoret.

Bakgrund och syfte

Uppdraget

Kommunfullmäktige antog den 29 april 2013 Policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna – positionspapper om EU, staden och stockholmarna, utl. 2013:39. Kommunfullmäktige gav i samband med beslutet ett antal nämnder och bolag, däribland kulturnämnden, i uppdrag att före utgången av 2013 och i nära samverkan med kommunstyrelsen utarbeta verksamhetsspecifika EU-positions-papper. I stadens budget för 2014 ges kulturnämnden i uppdrag att i VP 2014 klargöra hur den kommer att genomföra sitt verksamhetsspecifika EU-positions-papper.

Tre principer för stadens EU-arbete

Kommunfullmäktiges EU-positions-papper slår fast att tre ömsesidigt förstärkande principer ska styra stadens EU-arbete:

1. Beslut ska fattas på rätt politisk nivå.
 - Staden har en positiv grundsyn på EU-samarbetet.
 - EU bör fokusera sina insatser på de områden där unionspolitik har ett mycket tydligt mervärde, jämfört med kommunal och nationell politik.
 - EU:s budget bör minskas och skattebetalarnas pengar värnas.
2. Valfrihet, kostnadseffektivitet och miljö.
 - EU:s fokus bör ligga på fullbordandet av den inre marknaden och på fortsatt utveckling av miljöpolitiken.
 - Det primära syftet med all offentlig upphandling bör vara att ge skattebetalarna varor och tjänster av hög kvalitet till lägsta acceptabla kostnad. Det är angeläget att regelverket ger staden möjlighet att välja miljövänliga lösningar, utan att slå fast detta som ett tvingande krav.
 - Staden ställer sig avvisande till att ge offentliga myndigheter större möjlighet att ge stöd som hotar att snedvrider konkurrensen.
3. EU:s politik ska vara välavvägd och välunderbyggd.
 - EU:s politik bör bygga på omfattande konsekvensbedömningar och samråd.
 - EU ska lagstifta endast om det är absolut nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen. Frivilliga insatser bör alltid föredras framför nya EU-lagar.

Syfte

Syftet med kulturnämndens positions-papper är att staden och dess berörda verksamheter ska fastslå sin grundinställning till EU-politiken liksom dess påverkan på Stockholm och stockholmarna. Genom att utarbeta samstämmiga men verksamhetsspecifika positions-papper kommer nämnden – och staden som helhet – att mer framgångsrikt kunna påverka EU-beslutens utformning.

Ett mer verksamhetsspecifikt syfte är att fungera som en konkret vägledning för kulturförvaltningens och Stadsarkivets medarbetare i det dagliga påverkansarbetet och samarbetet inom EU, genom att slå fast en struktur för hur arbetet ska bedrivas samt att klarlägga vilka principer som ska vara vägledande. Positions-papperet gäller tills annat fastslås och kompletterar stadens internationella strategi som kommunfullmäktige antog i december 2008.

EU:s inflytande på kulturnämndens verksamhetsområden

I och med Unionsfördraget (Maastricht) 1992 och skapandet av den Europeiska unionen fördjupades det europeiska integrationsarbetet och kulturen blev ett nytt verksamhetsområde med tydliga, övergripande mål. EU:s kulturella insatser ska enligt fördraget syfta till att genom olika strukturerade åtgärder stimulera till kulturellt samarbete mellan EU:s medlemsstater och stödja och komplettera deras nationella verksamheter när det gäller att:

- Förbättra och sprida kunskaperna om de europeiska folkens kultur och historia, både mångfald och det gemensamma kulturarvet.
- Bevara och skydda det kulturarv som har europeisk betydelse.
- Främja icke-kommersiellt kulturutbyte, samt konstnärligt och litterärt skapande.

Den kulturverksamhet som Stockholms stad bedriver berörs sällan direkt av EU:s tvingande lagstiftning eller regelverk. EU:s lagar och regler kan dock indirekt påverka kulturnämndens verksamheter inom andra reglerade områden som till exempel media, upphovsrätt, upphandling och den fria marknaden. Här kan nämnas PSI-direktivets¹ bestämmelser om vidare utnyttjande av information från den offentliga sektorn som utgör grund för bland annat Stadsarkivets och Stadsmuseets arbete med öppna data. Ett exempel på samspelet mellan kultur och miljö är Stadsmuseets medverkan i EU-projektet ”Cool Bricks” som tar fram nya metoder och tekniska lösningar för energieffektivisering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Biblioteksområdet berörs av en planerad översyn av EU:s Infosocdirektiv med påverkan på den svenska upphovsrättslagen. Inom kort kommer ett direktiv om kollektiv rättighetsförvaltning vilket kan möjliggöra en sänkning av momsen på e-böcker i Sverige. EU planerar en dataskyddsförordning som kommer att medföra konsekvenser för den svenska personuppgiftslagen.

EU:s insatser inom det kulturpolitiska fältet består främst av olika stödprogram för att främja samarbetet mellan medlemsstaterna. Exempel på dessa är EU:s 2020 kultur- och mediaprogram Kreativa Europa, Erasmus Plus (utbildning, ungdom och sport) samt EU:s territoriella program. Programmen utgör viktiga

¹ Public sector information

incitament för att utveckla europasamarbetet och erbjuder arenor för erfarenhetsutbyte och positionering av Stockholm i Europa. Dessutom ger de påverkansmöjligheter inom och mellan olika fackområden.

För kulturnämnden är kulturstöd ett centralt ansvarsområde. Det har inom EU tidigare förts en diskussion om offentligt stöd till kulturutövare kan betraktas som konkurrensbegränsande och att medlemmarnas rätt att utforma sina egna nationella kulturpolitiska stödformer därmed skulle vara hotad. Ett för Stockholms stad närliggande exempel utgör stödet till den regionala filmfonden. För närvarande föreligger ingen sådan hotbild men det finns anledning för nämnden att bevaka denna fråga.

Tillgången till EU-program har för kulturförvaltningens och Stadsarkivets del inneburit ett ökat samarbete med Europa. Samtidigt har det omfattande administrativa regelverket kring EU-projekt inneburit ett merarbete för nämndens förvaltningar.

Principer för kulturnämndens EU-policyarbete

Kulturnämndens engagemang i EU-frågor koncentreras till områden som berör nämndens verksamhet. Påverkansarbetet gentemot EU ska följa de principer som slås fast i stadens övergripande positionspapper. Arbetet ska motverka inskränkningar av den kommunala kulturpolitiska kompetensen men även uppmuntra deltagande i det europeiska kultursamarbetet på verksamhetsnivå.

Motiven för nämndens EU-samarbete är till stor del de samma som för staden. Genom en återkommande närvaro på den internationella arenan stärks bilden av staden som ett kulturellt tillväxtcentrum. Genom aktivt bevaknings- och påverkansarbete och deltagande i internationellt samarbete med andra på kulturområdet framstående städer höjs kvaliteten inom nämndens ansvarsområden. De internationella kontakterna ger medarbetarna möjlighet att kommunicera Stockholm som kulturstad med ett tillgängligt och framstående stadsarkiv. Europasamarbetet ska generera verksamhetsutveckling och publika möten. Medarbetare som representerar Stockholm internationellt ska känna sig som ambassadörer och förmedla stadens intressen inom medarbetarens kompetensområden.

Utgångspunkter för kulturnämndens EU-policyarbete:

- Bevakning av kulturpolitiska frågor inom EU och förslag/beslut som inkräktar på subsidiaritetsprincipen².
- Strategiskt påverkansarbete och kunskapsinhämtning genom aktivt deltagande i EU-samarbeten och nätverk.
- Europasamarbetet ska i möjligaste mån resultera i mångsidiga kulturupplevelser för alla Stockholmare.
- Positionera Stockholm som ledande kulturstad i Europa.

Hur nämnden ska arbeta för att få genomslag för sina ståndpunkter

För att förankra kulturnämndens positionspapper internt kommer förvaltningarna att arbeta metodiskt med att informera, tillgängliggöra och prioritera. En särskilt utsedd EU-grupp inom kulturförvaltningen kommer att arbeta systematiskt med att förmedla relevant EU-information till alla verksamheter genom ledningsgrupper, chefspost och intranät.

När det gäller nämndens arbete för att påverka EU:s generella lagar och direktiv så kommer det att fortsatt ske genom det nationella och stadsövergripande påverkansarbetet samt genom berörda institutioners nationella och internationella organisationer. Det gäller till exempel de ovan nämnda direktiven om upphovsrätt, moms och personuppgifter där implementeringen kan få betydelse för Stadsbiblioteket och Stadsarkivet.

En viktig grund för de båda förvaltningarnas Europasamarbete är ett aktivt deltagande i stadens samarbetsorganisationer. Det handlar huvudsakligen om Eurocities, Stockholmsregionens Europaförening, Stockholmsregionens Europakontor och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Kulturnämnden betonar här betydelsen av en strategisk hållning som innebär aktiv medverkan i EU-projekt samt arrangörskap av seminarier och konferenser på för staden angelägna teman. Samarbeten ska också utvecklas i den löpande verksamheten. Exempel på detta är kulturförvaltningens festival- och evenemangsverksamhet som bidrar till bilaterala relationer med europeiska partnerstäder.

Eftersom kultur- och utbildningsprogrammen är viktiga ingångar till EU-samarbeten bör relationerna med och formerna för

² Enligt subsidiaritetsprincipen ska besluten fattas på den nivå där det är effektivast och så nära medborgarna som möjligt.

påverkan på dessa utvecklas. I det sammanhanget är det viktigt att genom stadens och förvaltningarnas kanaler påverka programmens utformning så att de blir ändamålsenliga för Stockholms deltagande. Viktig partner är i detta sammanhang Kulturkontakt Sverige som nationell kontaktpunkt för EU:s kulturprogram samt de olika programmen för utbildning, unga och sport.

Efter beslut i kulturnämnden arbetar Stadsarkivet med att ta fram en strategi för hållbar informationsförsörjning som tar sin utgångspunkt i PSI-direktivets svenska reglering i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen. Strategin styr och stödjer utvecklingen av arbetssätt för hur staden ska arbeta med öppna data som ett led i realiserandet av offentlighetsprincipen i e-förvaltningen. Stadsarkivets och kulturnämndens utgångspunkt är att öppna data är en väsentlig del i en transparent förvaltning med nytta för både medborgare och näringsliv. Denna uppfattning genomsyrar Stadsarkivets arbete i internationella kontakter.

Strategier för det fortsatta EU-samarbetet

Stockholm är en av Europas ledande storstäder. Det gäller inte minst inom kulturområdet. Under de kommande åren görs stora investeringar i Stockholms kulturliv som en konsekvens av den snabba befolkningstillväxten. Äldre institutioner förnyas och nya tillkommer. Exempel på detta är omvandlingen av Slussen och Stadsmuseet, tillbyggnaden av Liljevalchs konsthall, en ny internationell gästspelsscen i Gasverket, Stadsbibliotekets renovering och inte minst flera satsningar i ytterstadsdelarna.

Den snabba stadsutvecklingen genererar inte bara nya kulturlokaler. Produktionen, distributionen och marknadsföringen av kultur kommer att utvecklas och internationaliseras vilket innebär att ny kompetens behöver tillföras. Flera verksamheter har skaffat sig kontakter och nätverk i Europa men samarbetet inom EU behöver fördjupas och breddas till nya områden. För att lyckas med detta krävs målmedvetna strategiska insatser. Kulturnämndens EU-samarbete ska därför med utgångspunkt i stadens EU-positionsrapport, Vision 2030 och Kulturvision 2030 sikta mot följande strategiska mål:

- Europasamarbetet ska i möjligaste mån resultera i mångsidiga kulturupplevelser för alla Stockholmare.
- Inriktning på strategiskt påverkansarbete och kunskapsinhämtning genom aktivt deltagande i EU-samarbeten, internationella organisationer och nätverk.
- Samarbetet ska bidra till ett så gynnsamt kreativt klimat att internationella kulturskapare väljer att verka i Stockholm.
- Det internationella standardiseringsarbetet inom arkivområdet drivs vidare.
- Positionering av Stockholm som ett ledande kulturcentrum och evenemangsstad i Europa.
- Samarbeten med europeiska partner för att utveckla kulturnämndens verksamheter och uppmärksamma Stockholms kultursatsningar.